

แผนบริหารความเสี่ยงต่อการทุจริต
ของ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

จัดทำโดย : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
กุมภาพันธ์ 2567

คำนำ

เหตุการณ์ความเสียหายต่อการทุจริต หากเกิดขึ้นแล้วจะส่งผลกระทบต่อหน่วยงาน ซึ่งยากแก่การหาสาเหตุที่แท้จริง ความเสียหายจึงจำเป็นต้องวางแผนบริหารจัดการไว้ล่วงหน้าเสมอ ดังนั้น การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าหน่วยงาน และเป็นเจตจำนงของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สทศ.) ที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ และสามารถตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการป้องกันการทุจริตในภาครัฐ

สทศ. จึงได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตใน สทศ. โดยคัดเลือกกระบวนการ จำนวน 1 กระบวนการ ตามกรอบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต 3 ด้าน คือ (1) ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (2) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และ (3) ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ (โครงการจัดซื้อจัดจ้าง) รวมทั้งกำหนดมาตรการ กิจกรรม และแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตใน สทศ. และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงต่อการทุจริตที่มีประสิทธิภาพต่อไป

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
กุมภาพันธ์ 2567

สารบัญ

	หน้า
1. การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต	4
2. ความหมาย “ความเสี่ยงต่อการทุจริต”	4
3. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต	4
4. วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อการทุจริต	
4.1 การระบุความเสี่ยง	5
4.2 การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง	5
4.3 เมทริกส์ระดับความเสี่ยง	6
4.4 การประเมินการควบคุมความเสี่ยง	7
4.5 แผนบริหารความเสี่ยง	8

1. การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต เป็นมาตรการป้องกันการทุจริตที่สามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในหน่วยงานได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายใน ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงต่อการทุจริต ตลอดจนการเสริมสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรของหน่วยงาน ถือเป็น การป้องกันการเกิดการทุจริตในหน่วยงาน ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในหน่วยงานจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการของหน่วยงานจะไม่มี การทุจริต หรือโอกาสที่เกิดการทุจริตมีน้อยกว่าการไม่มี มาตรการป้องกัน หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าหน่วยงานที่ไม่มีการนำ เครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการ วางแผนป้องกันไว้ล่วงหน้า โดยให้เป็นส่วนหนึ่ง ของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

2. ความหมาย “ความเสี่ยงต่อการทุจริต”

ความเสี่ยงต่อการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ในการ พิจารณาอนุมัติ อนุญาต การใช้อำนาจในตำแหน่งและหน้าที่ และการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหาร ทรัพยากรภาครัฐ

3. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต

ขอบเขตของการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มี ภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณา อนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558)

(2) ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

(3) ด้านความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการ ทรัพยากรภาครัฐ (โครงการจัดซื้อจัดจ้าง)

4. วิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อการทุจริต

การดำเนินการของ สทศ. ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงต่อการทุจริต เริ่มจากการระบุความเสี่ยงจาก กระบวนการต่าง ๆ อธิบายรูปแบบพฤติกรรม เหตุการณ์ความเสี่ยงต่อการทุจริต วิเคราะห์ระดับความรุนแรง ของผลกระทบ วิเคราะห์ความจำเป็นของการเฝ้าระวัง และนำมากำหนดมาตรการ กิจกรรมและแนวทางใน การป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตใน สทศ. ที่มีประสิทธิภาพ

4.1 การระบุความเสี่ยง

ประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ด้าน

- ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต
- ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

(โครงการจัดซื้อจัดจ้าง)

ชื่อกระบวนการ/งาน จ้างเช่าบริการระบบ (Cloud Service) พร้อมวงจรสื่อสัญญาณอินเทอร์เน็ต (Disaster Recovery Site) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ (ต่อเนื่อง)

ชื่อหน่วยงาน.....สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).....

ผู้รับผิดชอบ ...คณะทำงานดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและการส่งเสริมคุณธรรม
โทรศัพท์.....02-217-3800.....

Know Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

ตารางที่ 1 ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknown Factor)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงต่อการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงต่อการทุจริต	
		Know Factor	Unknown Factor
1.	การจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุกรณีการจัดซื้อจัดจ้างที่มีการเอื้อประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการตรวจรับงานที่อาจมีการเอื้อประโยชน์		✓

4.2 การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวัง ในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้

- สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 2 ตารางแสดงสถานะความเสี่ยง (แยกตามรายสีไฟจราจร)

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
1.	การจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่จ้าง ปฏิบัติเอื้อประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง และการตรวจรับงานที่อาจมีการเอื้อประโยชน์		✓		

4.3 เมทริกส์ระดับความเสี่ยง

ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

ระดับ 3 หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตสูง

ระดับ 2 หมายถึง เป็นขั้นตอนหลักของกระบวนการ และมีความเสี่ยงในการทุจริตที่ไม่สูงมาก

ระดับ 1 หมายถึง เป็นขั้นตอนรองของกระบวนการ

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ระดับ 3 หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับที่รุนแรง

ระดับ 2 หมายถึง มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้มีส่วนได้เสีย/หน่วยงานกำกับดูแล/พันธมิตร/เครือข่าย/ทางการเงิน ในระดับไม่รุนแรง

ระดับ 1 หมายถึง มีผลกระทบต่อกระบวนการภายใน/การเรียนรู้/องค์ความรู้

ตารางที่ 3 SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง 2 มิติ

ที่	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม จำเป็น X รุนแรง
1.	การจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุกรณีการจัดซื้อจัดจ้างที่มีการเอื้อประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการตรวจรับงานที่อาจมีการเอื้อประโยชน์	2	2	4

ตารางที่ 3.1 ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	กิจกรรมหรือขั้นตอนหลัก MUST	กิจกรรมหรือขั้นตอนรอง SHOULD
การจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุกรณีการจัดซื้อจัดจ้างที่มีการเอื้อประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการตรวจรับงานที่อาจมีการเอื้อประโยชน์	✓	

ตารางที่ 3.2 ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	1	2	3
การจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุกรณีการจัดซื้อจัดจ้างที่มีการเอื้อประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการตรวจรับงานที่อาจมีการเอื้อประโยชน์		✓	

4.4 การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กรไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงาน องค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มเกิดจากรายจ่าย มีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ 4 ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
		อ่อน	พอใช้	ดี
การจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุกรณีการจัดซื้อจัดจ้างที่มีการเอื้อประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการตรวจรับงานที่อาจมีการเอื้อประโยชน์	พอใช้		✓	

4.5 แผนบริหารความเสี่ยง

ความเสี่ยงด้าน	กระบวนการ	รูปแบบพฤติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการป้องกันการทุจริต	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ	<p>การตรวจสอบถ่วงดุลในการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>- การจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุกรณีการจัดซื้อจัดจ้างที่มีการเอื้อประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>- การตรวจรับงานตามสัญญาที่ชัดเจนตามขอบเขตของงาน</p>	<p>- คณะกรรมการจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่จะซื้อหรือจ้าง ปฏิบัติเอื้อประโยชน์หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง</p> <p>- คณะกรรมการตรวจรับงาน ตรวจรับงานโดยเปิดโอกาสหรือเอื้อให้เกิดการไม่ปฏิบัติตามขอบเขตของงาน</p>	<p>1. กำหนดบุคคลในการจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่จะซื้อหรือจ้าง ให้ชัดเจนและครอบคลุมลักษณะของงานในคำสั่งการแต่งตั้งกรรมการฯ และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับงานฯ</p> <p>2. สร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในการจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่จะจัดซื้อหรือจัดจ้างให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และบุคลากรที่ต้องปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับงาน</p> <p>3. กำกับติดตามและตรวจสอบการจัดทำร่างขอบเขตของงานและการตรวจรับงานให้เกิดการตรวจสอบถ่วงดุลกัน</p>	ต.ค. 66 – ก.ย. 67	คณะทำงานดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตประพฤตินิยมชอบและการส่งเสริมคุณธรรม